

2 noiembrie

Am fost invitat în mod cordial să fac parte din realismul visceral. Bineînțeles, am acceptat. Nu a fost nici o ceremonie de inițiere. Mai bine.

3 noiembrie

Nu știu foarte bine în ce constă realismul visceral. Am șaptesprezece ani, mă numesc Juan García Madero, sunt student în primul semestru la Drept. Eu nu voiam să studiez Dreptul, ci Literele, dar unchiul meu a insistat și până la urmă am cedat. Sunt orfan. O să fiu avocat. Asta le-am spus unchiului și mătușii mele și apoi m-am încuiat în camera mea și am plâns toată noaptea. Sau cel puțin o bună parte de noapte. Pe urmă, cu aparentă resemnare, am intrat la glorioasa Facultate de Drept, dar după o lună m-am înscris la atelierul de poezie condus de Julio César Álamó, la Facultatea de Litere și Filozofie, și astfel i-am cunoscut pe realiștii viscerali sau viscerealiștii sau chiar vicerealiștii cum le place să își spună uneori. Până atunci fusesem la atelier de patru ori și niciodată nu se petrecuse nimic, ceea ce e un fel de a vorbi, fiindcă dacă stai să te gândești mereu se petrecea câte ceva: citeam poezii și Álamó, în funcție de dispoziție, le lăuda sau le desființa; citea cineva, Álamó critica, citea altcineva, Álamó critica, iar mai citea unul,

Álamo critica. Uneori Álamo se plictisea și ne cerea nouă (celor care nu citeam în momentul acela) să criticăm și noi, și atunci noi criticam și Álamo se apuca să citească ziarul.

Metoda era perfectă pentru ca nimeni să nu fie prieten cu nimeni sau ca prietenii să se cimenteze într-o atmosferă maladivă și de ranchiună.

Pe de altă parte nu pot spune că Álamo era un critic bun, cu toate că vorbea mereu de critică. Acum cred că vorbea ca să vorbească. Știa ce este o perifrază, nu foarte bine, dar știa. Dar nu știa ce este un pentapod (care, cum știe toată lumea, în metrica clasică este un sistem de cinci picioare), și nu știa nici ce este un nicarheu (care este un vers asemănător cu falaicul), nici ce este un tetrastih (care este o strofă de patru versuri). De unde știu că nu le știa? Pentru că am comis eroarea, în prima zi de atelier, să-l întreb. Nu știu ce naiba mi-a venit. Unicul poet mexican care știe pe dinafară chestiile astea este Octavio Paz (marele nostru dușman), restul habar n-au, cel puțin așa mi-a spus Ulises Lima la câteva minute după ce m-am alăturat și am fost acceptat prietenește în rândurile realismului visceral. A-i pune acele întrebări lui Álamo a fost, cum mi-am dat seama curând, o dovadă a lipsei mele de tact. La început am crezut că zâmbetul pe care mi-l adresa se datora admirației. Pe urmă mi-am dat seama că era mai degrabă dispreț. Poeții mexicani (presupun că poeții în general) te detestă când le amintești de ignoranța lor. Dar eu nu m-am lăsat intimidat și după ce mi-a făcut praf două poeme la a doua ședință la care asistam, l-am întrebat dacă știe ce este un *rispetto*. Álamo a crezut că îi cer *respect* pentru poeziile mele și s-a lansat într-un discurs despre critica obiectivă (ca să nu-și piardă obiceiul), ce este un teren minat pe care trebuie să-l traverseze orice tânăr poet, etcetera, dar nu l-am lăsat să continue și după ce i-am explicat că niciodată în scurta mea viață nu cerusem respect pentru creațiile

mele i-am pus aceeași întrebare, încercând de data asta să o formulez cât mai clar posibil.

— Nu-mi veni cu căcănării, García Madero, a spus Álamo.

— Un *rispetto*, iubite maestre, este un tip de poezie lirică, de dragoste, ca să fim mai exacti, asemănătoare cu un *strambotto*, care are șase sau opt endecasilabi, primii patru în formă de catren ab/ab și următorii împerecheați. De exemplu..., și mă și pregăteam să-i dau unul sau două exemple când Álamo s-a ridicat dintr-un salt și a pus capăt discuției.

Ce s-a întâmplat după aceea este neclar (deși eu am memorie bună); îmi amintesc râsul lui Álamo și râsetele celor patru sau cinci colegi de atelier, distrându-se probabil cu vreo glumă pe socoteala mea.

Altul în locul meu n-ar mai fi călcat pe la atelier, dar în ciuda nefastelor mele amintiri (sau lipsei amintirilor, în cazul de față la fel de nefastă sau mai nefastă chiar decât memorizarea mnemotehnică a acelor), săptămâna următoare eram prezent, punctual ca întotdeauna.

Cred că m-am întors împins de destin. Era a cincea mea ședință la atelierul lui Álamo (dar ar fi putut fi la fel de bine a opta sau a noua, în ultimul timp am observat că timpul se contractă sau se dilată cum vrea el) și tensiunea, curentul alternativ al tragediei se simțea în aer fără ca nimeni să reușească să explice cărei cauze i se datora. În primul rând, eram toți, cei șapte ucenici de poet înscriși de la început, ceva ce nu se mai întâmplase în ședințele precedente. Eram de asemenea nervoși. Însuși Álamo, de obicei foarte liniștit, nu era în apele lui. Pentru o clipă m-am gândit că poate avusese loc asasinarea decanului facultății, răpirea vreunui profesor de la Filozofie sau ceva de genul ăsta. Dar nu se întâmplase nimic din toate astea și adevărul este că nimeni nu avea motive să fie nervos. Dar poezia (adevărată poezie) este așa; se face presimțită, plutește în aer, asemenea

cutremurelor pe care se zice că le presimt unele animale dotate în mod special pentru asta. (Aceleste animale sunt șerpui, viermii, șobolanii și unele păsări.) Ce s-a petrecut în continuare a fost neașteptat dar având ceva ce cu riscul de a fi mitocan îndrăznesc să calific drept minunat. Au venit doi poeți real visceraliști și Álamo ni i-a prezentat, fără chef, deși îl cunoștea personal doar pe unul dintre ei, pe celălalt îl știa din auzite sau i se părea cunoscut numele sau cineva îi vorbise de el, dar ni l-a prezentat.

Nu știu ce făceau acolo. Vizita părea în mod clar de natură beligerantă, deși nu lipsită de o nuanță propagandistică și de prozelitism. La început, real visceraliștii au păstrat tăcerea și au fost rezervați. Álamo, la rândul lui, a adoptat o postură diplomatică, ușor ironică, de așteptare a evenimentelor, dar puțin câte puțin, în fața timidității străinilor, a prins curaj și după o jumătate de oră atelierul era același dintotdeauna. Atunci a început bătaia. Real visceraliștii au pus sub semnul întrebării sistemul critic practicat de Álamo; acesta, la rândul lui, i-a acuzat pe real visceraliști că sunt suprarealiști de două parale și falși marxiști, fiind sprijinit în acest atac de cinci membri ai atelierului, adică de toți cu excepția unui tip foarte slab care avea întotdeauna la el o carte de Lewis Carroll și nu vorbea aproape niciodată, și a mea, atitudine ce, sincer să fiu, m-a surprins, căci cei ce îl apărau cu atâta ardoare pe Álamo erau aceiași care acceptau cu stoicism criticile lui implacabile și acum se arătau (lucru ce mi s-a părut surprinzător) cei mai fideli apărători ai săi. În acea clipă m-am decis să-mi aduc și eu mica mea contribuție și l-am acuzat pe Álamo că habar n-are ce este un *rispetto*; real visceraliștii au recunoscut în mod public că nici ei nu știu ce este dar observația mea li s-a părut pertinentă și așa au afirmat; unul dintre ei m-a întrebat ce vârstă am, eu i-am spus că am șaptesprezece ani și am încercat să mai explic o dată ce este un *rispetto*; Álamo era roșu de furie; membrii atelierului m-au acuzat de pedanterie (unul dintre

ei a spus că sunt academist); real visceralii mi-au luat apărarea; și odată lansat, i-am întrebat pe Álamo și pe cei din atelier în general dacă își aduc aminte măcar ce este un nigarheu sau un tetrastih. Și nimeni n-a știut să răspundă.

Discuția nu a degenerat, așa cum mă așteptam, într-o cotonogea generală. Trebuie să recunosc că m-ar fi încântat. Și cu toate că unul dintre membrii atelierului i-a promis lui Ulises Lima că într-o zi o să-i stâlcească mutra, până la urmă nu s-a întâmplat nimic, vreau să spun nimic violent, deși eu am reacționat la amenințare (care, repet, nu era la adresa mea), asigurându-l pe cel ce ne amenințase că sunt totalmente la dispoziția lui în orice loc din campus, în ziua și la ora pe care le dorește.

Sfârșitul întâlnirii a fost surprinzător. Álamo l-a sfidat pe Ulises Lima să citească un poem de-al său. Acesta nu s-a lăsat rugat și a scos dintr-un buzunar al gecii niște hârtii murdare și cocoloșite. Ce nasol, mi-am zis, fraierul ăsta s-a băgat singur în gura lupului. Cred că am închis ochii de rușine pentru el. Vreme este să reciți poezii și vreme este să boxezi. Pentru mine, acum era aceasta din urmă. Am închis ochii, cum am mai spus, și l-am auzit pe Lima dregându-și glasul. Am auzit tăcerea (dacă asta este posibil, deși mă îndoiesc) cam neplăcută ce se făcuse în jurul lui. Și în sfârșit i-am auzit vocea citind cel mai bun poem pe care îl auzisem vreodată. Apoi Arturo Belano s-a ridicat și a spus că sunt în căutare de poeți dispuși să colaboreze la revista pe care real visceraliștii aveau intenția s-o publice. Tuturor le-ar fi plăcut să se înscrie, dar după discuția avută se simțeau cam rușinați și nimeni n-a deschis gura. Când s-a terminat atelierul (mai târziu decât de obicei), m-am dus cu ei până la stația de autobuz. Era prea târziu. Nu mai trecea nici unul, așa că am decis să luăm împreună un maxi-taxi până la Reforma și de acolo am mers pe jos până la un bar de pe strada Bucareli unde am stat până târziu și am vorbit despre poezie.

Nu mi-a rămas nimic clar. Numele grupului este într-un fel o glumă și într-un fel este ceva totalmente serios. Cred că în urmă cu mulți ani a existat un grup avangardist mexican numit real visceraliști, dar nu știu dacă erau scriitori sau pictori sau ziariști sau revoluționari. Au fost activi, nici asta nu știu sigur, în anii douăzeci sau treizeci. Bineînțeles că nu auzisem niciodată de acest grup, dar asta se datorează ignoranței mele în materie de literatură (toate cărțile din lume așteaptă să fie citite). După părerea lui Arturo Belano, real visceraliști au dispărut în deșertul Sonora. Pe urmă au pomenit de una Cesărea Tinajero sau Tinaja, nu țin minte, cred că în momentele acelea discutam în gura mare cu un chelner pe tema unor sticle de bere, și au vorbit despre *Poeziile* contelui de Lautréamont, ceva din *Poezii* legat de acea Tinajero, și apoi Lima a făcut o afirmație misterioasă. După părerea lui, actualii real visceraliști mergeau înapoi. Cum înapoi? am întrebat.

— Cu spatele, privind spre un punct dar îndepărtându-se de el, în linie dreaptă spre necunoscut.

Am spus că mi se pare perfect să mergi în felul acela, deși de fapt n-am priceput nimic. Dacă te gândești bine, e cel mai rău fel de a merge.

Mai târziu au venit alți poeți, unii real visceraliști, alții nu, și hărmălaia a devenit imposibilă. Pentru o clipă am crezut că Belano și Lima au uitat de mine, ocupați să stea de vorbă cu oricare personaj excentric ce se apropia de masa noastră, dar când a început să se lumineze de ziua m-au întrebat dacă vreau să fac parte din bandă. N-au spus „grup” sau „mișcare”, au spus bandă și asta mi-a plăcut. Bineînțeles că am spus da. A fost foarte simplu. Unul dintre ei, Belano, mi-a strâns mâna, a spus că de-acum sunt unul de-al lor și pe urmă am cântat un cântec popular mexican. Asta a fost tot. În cântec se vorbea despre satele pierdute din nord și de ochii unei femei. Înainte de-a începe să vărs pe stradă, i-am întrebat dacă aceia erau ochii

Cesăreei Tinajero. Belano și Lima s-au uitat la mine și au spus că sunt fără îndoială un real visceralist și că împreună o să schimbăm poezia latinoamericană. La șase dimineața am luat alt maxi-taxi, de data asta singur, care m-a dus până în cartierul Lindavista, unde locuiesc. Azi nu m-am dus la facultate. Mi-am petrecut toată ziua închis în camera mea scriind poezii.

4 noiembrie

M-am întors la barul de pe strada Bucareli dar real visceraliști nu au apărut. Cât timp i-am așteptat am citit și am scris. Obişnuința barului, un grup de bețivi tăcuți și mai curând patibulari, nu și-au dezlipit ochii de la mine.

Rezultatul a cinci ore de așteptare: patru beri, patru tequila¹, o porție de turtițe din care am mâncat jumătate (erau pe jumătate mucegăite), lectura completă a ultimului volum de poezii al lui Álamo (pe care îl adusesem intenționat ca să-mi bat joc de el cu noii mei prieteni), șapte texte scrise în stilul lui Ulises Lima (primul despre turtițele care miroseau a mort, al doilea despre universitate: o vedeam la pământ, al treilea despre universitate: alergam gol printr-o mulțime de fantome, al patrulea despre luna în DF², al cincilea despre un cântăreț mort, al șaselea despre o societate secretă care trăia sub canalele de scurgere din Chapultepec, și al șaptelea despre o carte pierdută și despre prietenie) sau mai exact în stilul singurului poem de Ulises Lima pe care îl cunosc și pe care nu l-am citit dar l-am ascultat, cu o senzație fizică și spirituală de singurătate.

¹ Rachieu mexican distilat din seva agavei, produs inițial în localitatea Tequila din statul mexican Jalisco.

² Districtul Federal (sp.), zona administrativ-teritorială în care se află capitala Mexicului.

Doi bețivi au încercat să se ia de mine dar în ciuda vârstei mele sunt destul de curajos ca să mă înfrunt cu oricine. O chelneriță (se numește Brígida, după cum mi-a spus, și mai spunea că își amintește de mine din noaptea pe care am petrecut-o acolo cu Belano și Lima) m-a mângâiat pe cap. A fost o mângâiere ca din întâmplare, în timp ce se ducea la altă masă. Pe urmă s-a așezat lângă mine câteva momente și mi-a dat de înțeles că am părul prea lung. Era simpatică dar am preferat să nu-i răspund. La trei dimineața m-am întors acasă. Real visceraliștii nu apăruseră. N-o să-i mai văd niciodată?

5 noiembrie

Fără vești de la prietenii mei. De două zile nu mă duc la facultate. Și n-am de gând să mă întorc nici la atelierul lui Álamo. În după-masa asta m-am dus iarăși la Encrucijada Veracruzana (barul de pe strada Bucareli) dar nici urmă de real visceraliști. E curios ce schimbări suferă un local de genul ăsta vizitat după-amiaza sau noaptea sau chiar dimineața. În după-masa asta localul părea mult mai jegos decât este în realitate. Personajele patibulare din timpul nopții încă nu fac act de prezență, clientela e, cum aș putea spune, fricoasă, mai transparentă, și mai pașnică. Trei slujbași de proastă calitate, probabil funcționari, complet beți, un vânzător de ouă de broască-țestoasă cu coșulețul gol, doi elevi de liceu, un domn cărunț așezat la o masă care mânca enchiladas¹. Chelnerițele sunt și ele diferite. Pe cele trei de azi nu le cunoșteam deși una dintre ele s-a apropiat de mine și mi-a spus pe neașteptate: tu ești cu siguranță poetul. Afirmatia m-a tulburat dar, trebuie să recunosc, m-a și măgulit.

¹ Turtă de mălai cu diferite umpluturi, picantă; mâncare tipic mexicană.

— Așa e, domnișoară, sunt poet, dar dumneavoastră de unde știți asta?

— Brígida mi-a vorbit de tine.

Brígida, chelnerița!

— Și ce v-a spus? am zis fără să îndrăznesc încă s-o tuiesc.

— Păi că scrii niște poezii foarte drăguțe.

— Asta n-are cum să știe. N-a citit niciodată nimic scris de mine, am spus îmbujorându-mă un pic dar tot mai satisfăcut de întorsătura pe care o lua conversația.

M-am gândit și că Brígida ar fi putut, *da*, să citească unele versuri de-ale mele; pe deasupra umărului meu! Asta nu mi-a mai plăcut la fel de mult.

Chelnerița (pe nume Rosario) m-a întrebat dacă îi pot face un serviciu. Ar fi trebuit să răspund „depinde”, cum mă învățase (până la extenuare) unchiu-meu, dar eu așa sunt și am zis dă-i drumul, despre ce e vorba.

— Mi-ar plăcea să-mi faci o poezie, a spus.

— S-a făcut. Zilele astea ți-o fac, i-am zis eu tutuind-o pentru prima oară și cum mă ambalasem i-am cerut altă tequila.

— Ești invitatul meu, a spus ea. Dar îmi faci poezia acum.

Am încercat să-i explic că un poem nu se scrie bătând din palme.

— Și de ce atâta grabă?

Explicația pe care mi-a dat-o a fost cam vagă; se pare că era vorba de o promisiune pe care i-o făcuse Fecioarei din Guadalupe, ceva în legătură cu sănătatea cuiva, o rudă foarte iubită căreia îi duceau dorul și care dispăruse și apăruse din nou. Dar ce sens avea o poezie în toată tărășenia asta? O clipă m-am gândit că băusem prea mult, că nu mâncasem de mai multe ceasuri și că alcoolul și foamea mă rupseseră de realitate. Dar pe urmă mi-am zis că nu trebuie să-mi fac atâtea probleme. Una din premisele